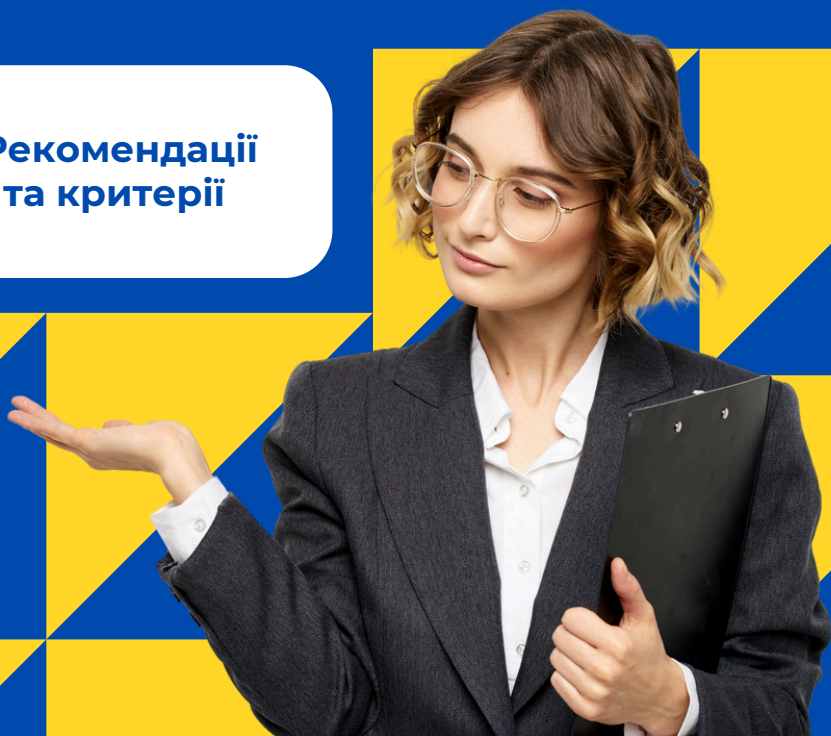

ЯК РОЗРОБИТИ ПРОграму ТА КУРС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Методичний посібник
для суб'єктів підвищення кваліфікації

**Рекомендації
та критерії**

Рекомендовано до використання рішенням методичної ради
державної установи «Український інститут розвитку освіти»
(протокол № 5 від 17 грудня 2025 р.)

Рецензенти:

Ольга ПРИХОДЬКО, директор Центру післядипломної освіти, підвищення кваліфікації, перепідготовки, удосконалення Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, кандидат наук з державного управління, доцент;

Людмила ЧЕРНІКОВА, проректор з навчально-методичної роботи КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, кандидат педагогічних наук, доцент.

Як розробити PROграму та курс підвищення кваліфікації. Методичний посібник для суб'єктів підвищення кваліфікації / О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, Київ : УІРО, 2025. 54 с.

Методичний посібник містить матеріали, які допоможуть суб'єктам підвищення кваліфікації розробити програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників та створити на їх основі дієвий курс.

Видання підготовлено в межах експериментального проєкту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Запропоновані матеріали призначені для всіх суб'єктів підвищення кваліфікації, які беруть участь у реалізації проєкту, а також для тих, хто опікується питаннями професійного розвитку педагогічних працівників.

© Державна установа «Український інститут розвитку освіти», 2025

© О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик,
О. Стягунова, 2025

ПЕРЕДМОВА

Шановні колеги!

Цей посібник створено задля надання практичної допомоги суб'єктам підвищення кваліфікації, які є учасниками експериментального проєкту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти.

Мета посібника — уніфікувати вимоги до розроблення високоякісних, релевантних та практико орієнтованих програм, покращити процес створення та проведення курсів підвищення кваліфікації. Це сприятиме дотриманню єдиних підходів і критеріїв до розроблення таких програм та забезпечуватиме умови для високого рівня підвищення кваліфікації педагогів різними суб'єктами.

Участь в експериментальному проєкті, який реалізується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.11.2025 № 1439, вимагає від суб'єктів підвищення кваліфікації особливої уваги до якості та відповідності своїх освітніх пропозицій установленим стандартам.

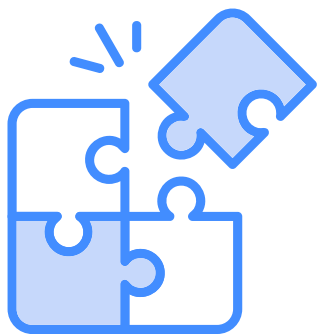
У цьому посібнику ви знайдете:

- деталізовані методичні настанови щодо структури, змісту та оформлення програм підвищення кваліфікації;
- критерії розроблення суб'єктами підвищення кваліфікації змістово-методичного забезпечення курсу підвищення кваліфікації, що дозволять вам об'єктивно оцінити їх відповідність вимогам експериментального проєкту та забезпечити їх високу якість перед подачею на верифікацію.

Сподіваємося, що цей посібник стане надійним дороговказом у вашій роботі, допоможе вам створити якісні та ефективні програми, а також розробити методичні матеріали, які складуть змістово-методичне забезпечення курсів підвищення кваліфікації, що відповідатимуть потребам сучасної української школи та сприятимуть професійному розвитку педагогічних працівників.

Ваш внесок у цю справу є важливим для успіху експериментального проєкту та освітньої реформи загалом!

**З повагою
автори**

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ПРОГРАМ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Рекомендації підготовлено для суб'єктів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які братимуть участь в експериментальному проєкті щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України (далі - КМУ) від 05.11.2025 №1439 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти»*, задля покращення процесу розроблення програм підвищення кваліфікації, дотримання єдиних вимог і критеріїв до таких програм, забезпечення умов для однаково високого рівня підвищення кваліфікації педагогів різними суб'єктами підвищення кваліфікації.

** Порядок реалізації експериментального проєкту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти : постанова КМУ від 05.11.2025 № 1439. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1439-2025-%D0%BF#Text>*

Рекомендації розроблено з урахуванням вимог чинного законодавства у сфері підвищення кваліфікації, зокрема законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови КМУ від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), Порядку реалізації експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти* (далі — Порядок реалізації експерименту).

Загальні вимоги до програм підвищення кваліфікації затверджені в **Порядку установавання відповідності програм підвищення кваліфікації та/або супервізії педагогічних працівників умовам Порядку реалізації експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти** (наказ МОН від 09.12.2025 № 1608) ** (далі — Порядок відповідності).

* Порядок реалізації експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти : постанова КМУ від 05.11.2025 № 1439. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1439-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення 09.12.2025)

** Порядок установавання відповідності програм підвищення кваліфікації та/або супервізії педагогічних працівників умовам Порядку реалізації експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти : наказ МОН від 09.12.2025 № 1608. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mon-1608-09.12.2025.pdf> (дата звернення 10.12.2025)

Звертаємо увагу, що структура програм підвищення кваліфікації має відповідати структурі типових програм, визначеній у Методичних рекомендаціях щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників (наказ Міністерства освіти і науки України (далі - МОН) від 13.10.2025 № 1349)*.

Обсяг програм **(у годинах та кредитах ЕКТС) має бути не меншим, ніж встановлено типовою програмою, крім випадків, визначених у п. 4 Порядку відповідності**, а саме — розроблення програм підвищення кваліфікації на основі окремих модулів типової програми для таких напрямів:

- оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі з навчальних предметів / інтегрованих курсів відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти;
- сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти;
- особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти;

* Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників : наказ МОН від 13.10.2025 № 1349. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-rozroblennia-typovykh-prohram-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv> (дата звернення: 09.12.2025).

- цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти;
- підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, що забезпечують здобуття базової середньої освіти.

У цьому випадку обсяг програми становить не менше 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Якщо суб'єкт підвищення кваліфікації розробляє програму підвищення кваліфікації на основі окремого модуля типової програми, то він може адаптувати та/або компілювати окремі компоненти, що містяться в типовій / типових програмах, відповідно до власного змістового наповнення, цільової аудиторії або освітньої стратегії за умови збереження відповідності напряму підвищення кваліфікації та іншим вимогам, що зазначені в Порядку відповідності.

Програма підвищення кваліфікації має містити детальний опис усіх її компонентів — змісту, очікуваних результатів, форми підвищення кваліфікації, критеріїв та системи оцінювання. Такий підхід сприятиме прозорості та відкритості процесу підвищення кваліфікації, підвищенню якості програм, забезпечить їх відповідність професійним потребам педагогів і полегшить процес моніторингу й аналізу ефективності організації підвищення кваліфікації.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ПРОГРАМ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Програма структурується за модульним принципом і має містити такі розділи та компоненти:

Загальна інформація

- Назва програми.
- Інформація про розробника (розробників).
- Напрямок підвищення кваліфікації.
- Розроблено на основі типової програми підвищення кваліфікації (вказати вихідні дані).
- Термін дії програми.
- Рецензенти.

1. Пояснювальна записка

- Актуальність програми.
- Цільова група.
- Обсяг (тривалість).
- Особливості реалізації програми.
- Форма (форми) підвищення кваліфікації.
- Мета підвищення кваліфікації.
- Завдання підвищення кваліфікації.
- Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться.
- Очікувані результати підвищення кваліфікації.
- Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації.
- Документ про підсумки підвищення кваліфікації.
- Вартість.

2. Навчально-тематичний план

3. Зміст програми

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання (за потреби)

4. Список рекомендованої літератури

Нижче подано характеристику кожного розділу та його основних компонентів з прикладами.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва програми має бути лаконічною, відображати напрям і тему підвищення кваліфікації, а також визначати категорію працівників, для яких проводитиметься навчання.

— “ —————

Наприклад:

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників закладів
загальної середньої освіти
«СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ
НАСКРІЗНИХ УМІНЬ УЧНІВ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

- **Інформація про розробника (розробників)** має містити назву установи чи організації, яка її розробила, персональні дані розробника (розробників): прізвище, ініціали, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності), місце роботи та посаду автора (авторів).

Наприклад:

Розробники: державна установа «Український інститут розвитку освіти» (Шевченко С. О., канд. пед. наук, доцент, начальник відділу професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти»; Кузьменко Л. П., методист відділу професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти»).

- **Напрямок підвищення кваліфікації** — указується напрям, за яким здійснюватиметься підвищення кваліфікації відповідно до п. 7.2 Порядку.

Наприклад:

Напрямок підвищення кваліфікації: психосоціальна підтримка і травма-інформоване навчання здобувачів освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

- **Розроблено на основі типової програми**
— зазначається назва типової програми,
номер та дата затвердження МОН.

— “

Наприклад:

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

- **Термін дії програми** — це період, протягом якого програма є чинною, актуальною і може офіційно реалізовуватися у визначеному контексті. Програма є **чинною 5 років** із моменту її затвердження і надалі може бути оновлена або продовжена з відповідною відміткою, яку зазначає розробник на сторінці поряд із терміном дії програми.

— “

Наприклад:

Термін дії програми: з 30.10.2025 до 30.10.2030 року.

АБО

Термін дії програми: з 30.10.2025 до 30.10.2030 року (програма оновлена / продовжена).

- **Рецензенти** — з метою встановлення відповідності програми сучасним вимогам підвищення кваліфікації, типовій програмі, на основі якої розроблено дану програму, рекомендуємо провести її рецензування. Рецензентами можуть бути представники установи-розробника програми (внутрішній рецензент) та/або незалежний фахівець з іншої установи або закладу освіти (зовнішній рецензент). У програмі варто вказувати повне прізвище, ім'я кожного рецензента, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності), посаду та місце роботи.

Наприклад:

Рецензенти:

Сіменчук Світлана, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти педагогічного факультету Державного університету імені Михайла Коцюбинського.

Крамаренко Катерина, учитель початкових класів ЗЗСО № 187 м. Києва.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА — це розділ програми, який містить роз'яснення, аргументацію, обґрунтування або пояснення необхідності та актуальності її розроблення.

Складниками пояснювальної записки є: актуальність програми;

- цільова група;
- обсяг (тривалість);
- особливості реалізації програми;
- форма (форми) підвищення кваліфікації;
- мета підвищення кваліфікації;
- завдання підвищення кваліфікації;
- перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться;
- очікувані результати підвищення кваліфікації;
- система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації;
- документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації;
- вартість (табл. 1).

Складники пояснювальної записки

Складники пояснювальної записки	Змістова характеристика складників
Актуальність програми	Передбачає обґрунтування вибору теми підвищення кваліфікації, що розкриває важливість, своєчасність і відповідність теми сучасним викликам, потребам системи освіти, суспільства або конкретної професійної спільноти, її значущість з урахуванням змін у законодавстві, освітніх і професійних стандартах, упровадження новітніх технологій, запитів роботодавців, а також необхідність оновлення або поглиблення професійних знань, умінь і навичок педагогічних працівників. Актуальність також може підкріплюватися результатами досліджень, статистичними даними, аналізом практики або виявленими проблемами в професійній діяльності, що потребують реагування шляхом підвищення кваліфікації педагогічних працівників

Цільова група	Це категорія (або категорії) педагогічних працівників, на яких зорієнтований зміст програми підвищення кваліфікації. Вона визначає коло учасників навчання, які мають спільні професійні характеристики, обов'язки або потреби в професійному розвитку. У разі, якщо програма охоплює декілька цільових груп, зміст навчання формується таким чином, щоб він відповідав спільним професійним потребам цих груп; забезпечував міжпрофесійну взаємодію; включав компетентності, релевантні для всіх учасників незалежно від їхньої посади, ролі тощо
Обсяг (тривалість)	Загальна тривалість підвищення кваліфікації визначається в академічних годинах та відповідних кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі — ЄКТС). Обсяг програми відображає сумарне навчальне навантаження слухача, включаючи як аудиторну (очну, дистанційну чи змішану) форму занять, так і самостійну (позааудиторну) роботу, яка є важливим складником процесу формування компетентностей

**Обсяг
(тривалість)**

Розрахунок обсягу здійснюється відповідно до такого підходу: 1 кредит ЄКТС дорівнює 30 академічним годинам.

Тривалість програми може бути різною залежно від її мети, змісту, складності навчального матеріалу, форм організації підвищення кваліфікації та очікуваних результатів, а також напряму підвищення кваліфікації, типової програми, на основі якої розроблена програма ПК, варіанту реалізації типової програми (повністю або частково — див. вище).

На проведення **лекцій** має передбачатися не більше ніж **30%** загального обсягу навчального часу як для аудиторних, так і для дистанційних занять. Частка **самостійної роботи** слухачів має становити не більше ніж **20%** від загальної тривалості навчання за відповідною програмою підвищення кваліфікації.

Практико орієнтовані види роботи слухачів під час аудиторних занять мають становити не менше ніж **50%** академічного часу.

Обсяг (тривалість)	Самостійна робота за програмою передбачає опрацювання навчального матеріалу лекційних занять, підготовку до практичних занять, а також самостійне опрацювання додаткового матеріалу до окремих змістових модулів або навчальних тем у вільний від аудиторних занять час. До самостійної роботи також можуть включатися розроблення проєктів, виконання індивідуальних завдань тощо
Особливості реалізації програми	Це компонент пояснювальної записки, у якому зазначається, як, коли й за яких умов відбувається реалізація програми. Відповідно до постанови КМУ № 800 до розділу може бути додано інформацію про: • варіативність тривалості програми: інтенсивна (короткостроковий курс, наприклад, 1–2 тижні, з інтенсивним графіком навчання) / пролонгована форма (розподіл модулів або навчальних тем на тривалий період); • осіб, які можуть здійснювати викладання за програмою: тренери; практики; викладачі, які пройшли відповідне навчання або підготовку за змістом програми тощо.

Особливості реалізації програми	Наприклад, реалізація програми потребує залучення викладачів, які пройшли попередню методичну або тренерську підготовку за змістом програми (за потреби — участь у тренінгах для тренерів) тощо
Форма (форми) підвищення кваліфікації	Організаційний спосіб реалізації освітнього процесу, який визначає умови та формат взаємодії між учасниками навчання. До основних форм належать: інституційна (очна — денна, вечірня; заочна; дистанційна; мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватися залежно від цілей програми, потреб слухачів і можливостей організаторів
Мета підвищення кваліфікації	Це кінцевий результат, на який спрямоване підвищення кваліфікації. Мета має бути конкретною та вимірюваною
Завдання підвищення кваліфікації	Це конкретизовані кроки або напрями діяльності, що спрямовані на досягнення поставленої мети програми. Вони розкривають логіку, структуру та зміст підвищення кваліфікації, деталізують, які саме компетентності, знання, уміння та навички мають бути сформовані або вдосконалені в слухачів.

Завдання підвищення кваліфікації	<i>Кожне завдання має бути:</i> • <i>співвіднесене з метою — логічно впливає з мети та сприяє її досягненню;</i> • <i>орієнтоване на результат — формулюється з урахуванням того, який конкретний результат очікується після виконання завдання;</i> • <i>спрямоване на формування / удосконалення компетентностей;</i> • <i>зрозумілим і вимірюваним — формулювання має передбачати можливість оцінювання досягнення результатів підвищення кваліфікації</i>
Перелік компетентностей, що вдосконалю- ватимуться	Формується відповідно до вимог чинних професійних стандартів. Компетентності визначаються з урахуванням мети та завдань програми. Якщо програма орієнтована на декілька цільових груп, визначаються спільні компетентності, тобто ті, що є універсальними або релевантними для кожної групи учасників. Це дозволить забезпечити узгодженість змісту програми та ефективність її реалізації, ураховуючи міжпрофесійну взаємодію або міжфункціональні аспекти діяльності

**Перелік
компетентностей,
що вдосконалю-
ватимуться**

Звертаємо увагу, що в межах однієї програми підвищення кваліфікації складно забезпечити формування всіх компетентностей педагогічних працівників, визначених професійними стандартами, оскільки кожна з них потребує окремого змістового наповнення, часу та специфічних методичних підходів. Тому необхідно ретельно підходити до визначення переліку компетентностей в програмі. Перелік формується відповідно до вимог чинних професійних стандартів. Компетентності визначаються з урахуванням мети та завдань програми. Наприклад, доречним буде спрямовувати зміст програми в межах 30 годин (1 кредит) на вдосконалення 3–4 компетентностей.

Зазначені компетентності в програмі мають відповідати вимогам професійних стандартів: «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затверджений наказом МОН від 29.08.2024 № 1225) та «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (затверджений наказом Міністерства економіки України від 17.09.2021 № 568-21)

Очікувані результати навчання

Це чітко сформульовані знання, уміння, навички та способи діяльності, які має набути слухач після завершення програми підвищення кваліфікації. Результати визначаються з урахуванням професійних стандартів (за наявності) та **корелюються з метою, завданнями та змістом програми.** Рекомендуємо формулювати їх згідно з рівнями таксономії Блума* (див. додаток 2).

Наприклад:

- застосування інструментів (зокрема цифрових) для діагностування освітніх втрат і оцінювання рівня сформованості компетентностей в учнів;
- здійснення аналізу отриманих результатів діагностування щодо наявних освітніх втрат задля побудови індивідуальної освітньої траєкторії учнів;

* Pla, R. A., & Cohen, I. T. (2024). Bloom's taxonomy. Professional, Ethical, Legal, and Educational Lessons in Medicine: A Problem-Based Learning Approach, 274. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=Rr0XEQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA274&dq=Bloom%E2%80%99s+Taxonomy&ots=NqQ3tM_Hen&sig=rH8WOaPptbeL2tyqDsOANs8jdBE&redir_esc=y#v=onepage&q=Bloom%E2%80%99s%20Taxonomy&f=false (дата звернення: 10.12.2025).

Очікувані результати навчання	створення програм та/або окремих елементів занять, спрямованих на надолуження знань і подолання освітніх втрат у здобувачів освіти
Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації	Це сукупність правил, підходів і показників, за якими визначається, наскільки успішно педагогічний працівник засвоїв програму підвищення кваліфікації. Система оцінювання має бути побудована на компетентнісному підході, тобто орієнтована не лише на перевірку теоретичних знань, а й на оцінювання здатності застосовувати здобуті знання на практиці, вирішувати професійні завдання, ухвалювати обґрунтовані рішення, взаємодіяти в команді, ефективно комунікувати, критично мислити тощо. Критерії та інструменти оцінювання розробляються суб'єктом підвищення кваліфікації та мають відповідати таким вимогам: - прозорість і зрозумілість для слухачів; - відповідність меті, завданням й очікуваним результатам програми;

**Система та
критерії
оцінювання
результатів
підвищення
кваліфікації**

- об'єктивність і надійність (оцінювання має бути справедливим, послідовним і незалежним від суб'єктивних чинників);
- можливість самооцінювання і зворотного зв'язку тощо.

Для успішної реалізації програми підвищення кваліфікації суб'єкт **має чітко й детально описати систему та критерії оцінювання результатів**, що дозволить вимірювати реальний прогрес учасників, а також установити, як саме оцінюватимуться результати — за бальною, рівневою, описовою чи іншою шкалою.

Суб'єкт підвищення кваліфікації визначає умови отримання документа про підвищення кваліфікації: необхідно вказати прохідний поріг (бал) або відсоток успішності (правильно виконаних завдань) для отримання документа (свідоцтва, сертифіката тощо)

Документ про підвищення кваліфікації	Зазначається вид документа (свідоцтво, сертифікат тощо) про підвищення кваліфікації, який буде видано слухачам за результатами виконання програми. Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів здійснюються відповідно до вимог постанови КМУ № 800 та визначаються відповідним суб'єктом підвищення кваліфікації
Вартість	Указується вартість навчання за програмою підвищення кваліфікації. Звертаємо увагу, що відповідно до Порядку реалізації проєкту вартість послуг із підвищення кваліфікації, отриманих одним педагогічним працівником, у межах проєкту не повинна перевищувати 1 500 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план програми підвищення кваліфікації — це впорядкований розподіл змістових модулів і навчальних тем програми за різними формами організації освітнього процесу (лекції; практична, самостійна робота; підсумкові заходи) з визначенням обсягу академічних годин, необхідних для формування або вдосконалення в слухачів відповідних компетентностей.

У цьому розділі доцільно коротко описати особливості різних видів діяльності (виконання практичних і самостійних завдань, підсумкові заходи тощо).

Наприклад:

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття.

Особливістю практичних занять є виконання вправ, проведення досліджень, аналіз конкретних ситуацій і розв'язання професійних кейсів.

Самостійна робота передбачає індивідуальну роботу над проєктами, підготовку доповідей, розроблення навчально-методичних матеріалів чи виконання інших видів діяльності відповідно до змісту програми.

Підсумковими заходами є тестування, захист проєктів, презентація індивідуальних портфоліо, самооцінювання, які сприятимуть комплексній оцінці засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань, диференційовані за групами учасників.

Тематичне планування подається в таблиці й здійснюється для кожного змістового модуля окремо та включає розподіл навчального часу за видами діяльності в академічних годинах, а також планування часу для самостійної роботи слухачів (див. додаток 3).

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ «ЗМІСТ ПРОГРАМИ» відображає модульне структурування програми, містить назви навчальних тем та їх стислий опис. Опис має бути коротким і лаконічним. Структурування змісту програми за модулями та темами здійснюється з урахуванням відбору інформації, необхідної і достатньої для формування та/або вдосконалення компетентностей слухачів, потрібних для виконання професійної діяльності.

Звертаємо увагу!

*У разі розроблення програми підвищення кваліфікації на основі типової програми допускається внесення змін суб'єктами підвищення кваліфікації до змістової частини не більш як на **30 %**.*

Зміст програми — це логічно впорядкований і дидактично обґрунтований перелік основних питань із розподілом на змістові модулі. У програмі має бути не менше двох модулів, що нумеруються арабськими цифрами. Кожен модуль складається з окремих навчальних тем. Номер теми складається з номера розділу й порядкового номера цієї навчальної теми, відокремлених крапкою (1.1, 1.2 тощо).

Наприклад:

Тема 1.3. Особливості викладання в НУШ на деокупованій території

Особливості розроблення навчальних програм на основі модельних для різних класів і категорій здобувачів освіти на деокупованій території з урахуванням потреб здобувачів освіти та тривалості перебування поза межами освітнього процесу України. Індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти на деокупованій території.

Групова та кооперативна форми організації діяльності здобувачів освіти на уроці. Компетентнісне навчання через проєктну, дослідницьку та експериментальну діяльність.

Особливості оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на деокупованих територіях.

Реалізація білінгвальної освіти в ЗЗСО на деокупованих територіях: можливості та моделі білінгвальної освіти.

В одному змістовому модулі має бути не менше двох тем. Рекомендуємо розподіляти рівноцінно кількість навчальних тем у модулях (див. додаток 3).

Зміст програми має бути розроблений на засадах андрагогічного, компетентнісного, діяльнісного, індивідуального, диференційованого, аксіологічного та акмеологічного підходів із доцільним розподілом годин між теоретичним та практичним компонентами.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

У цьому розділі можуть міститися приклади практичних завдань, які учасники виконуватимуть з метою закріплення здобутих знань, формування практичних навичок та перевірки розуміння матеріалу. Завдання мають відповідати тематиці програми та очікуваним результатам навчання.

Орієнтовно в цьому розділі можуть бути такі типи практичних завдань:

- *аналіз ситуацій / кейсів* (розбір професійних ситуацій з практики учасників; вирішення педагогічних / управлінських задач; обговорення варіантів дій в етичних або конфліктних ситуаціях) тощо;

- *розробка методичних матеріалів (створення планів уроків / занять / тренінгів; розробка презентацій, дидактичних матеріалів; написання алгоритмів дій або інструкцій);*
- *практичні тренінгові вправи (рольові ігри (моделювання ситуацій); робота в групах / парах);*
- *проектна робота (розробка та презентація мініпроектів);*
- *виконання тестових / діагностичних завдань (рефлексійні анкети / опитування / самооцінювання);*
- *робота з нормативними документами (аналіз змін у законодавстві; оцінка відповідності освітньої діяльності вимогам державних стандартів) тощо.*

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання (за потреби)

У цьому розділі можуть бути наведені питання, теми або завдання для самостійного опрацювання слухачами, які допоможуть учасникам поглибити знання з ключових тем курсу, осмислити теоретичний матеріал, підготуватися до практичних занять чи підсумкового оцінювання, сформулювати вміння застосовувати здобуті знання в професійній діяльності.

Цей розділ може містити:

- питання для повторення і узагальнення (основні поняття, категорії, терміни; ключові ідеї та положення);
- аналітичні / проблемні питання (спрямовані на розвиток критичного мислення; заохочують до рефлексії та осмислення власного досвіду);
- теми для самостійного дослідження (поглиблене вивчення певних аспектів теми; ознайомлення з додатковими джерелами (науковими статтями, законодавчими актами, методичними рекомендаціями тощо);
- питання, пов'язані з практикою (як застосувати певні методики або підходи у власній професійній діяльності; які труднощі можуть виникнути на практиці);
- елементи проєктної діяльності (розробити мініпроєкт; підготувати концепцію реалізації педагогічного експерименту або нової освітньої ініціативи) тощо.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Список рекомендованої літератури до програми має містити перелік нормативно-правових актів, друкованих та електронних видань, інформацію з офіційних сайтів.

Уся література та джерела структуруються за трьома блоками:

- нормативно-правові документи;
- основна література;
- додаткова література (за потреби).

Список оформлюється відповідно до чинних вимог (ДСТУ 8302:2015), охоплює сумарно не більше ніж 10 основних та не більше ніж 10 додаткових джерел. Загальною вимогою є використання літератури, яка видана за останні 5 років.

Рекомендовано не використовувати джерела, опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також іншомовні джерела, якщо вони опубліковані на території росії, білорусі та на тимчасово окупованих територіях України.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

*Під час оформлення програми
рекомендується використовувати:*

- текстовий редактор Microsoft Word;
- шрифт Times New Roman, 14 кегль, одинарний міжрядковий інтервал (допускається 12 кегль для таблиць);
- абзацний відступ — 1,25 см;
- колір тексту — чорний;
- береги (поля): ліве — 3 см, праве — 1,5 см, верхнє, нижнє — 2 см;
- наскрізна нумерація сторінок, унизу, праворуч;
- назви розділів друкуються жирним шрифтом великими літерами й вирівнюються по центру:

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- назви структурних елементів друкуються жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і вирівнюються за шириною **(Актуальність програми. Цільова група. Обсяг (тривалість). Особливості реалізації програми. Форма (форми) підвищення кваліфікації. Мета підвищення кваліфікації. Завдання підвищення кваліфікації. Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Очікувані результати підвищення кваліфікації. Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Документ про підвищення кваліфікації. Вартість)**

Шаблон оформлення програм подано в додатку 3.

ЯК СТОРИТИ ДІЄВИЙ КУРС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

У попередньому розділі вже зазначалося, що в Україні стартує експериментальний проєкт щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. У цьому контексті актуалізується питання про розроблення дієвого курсу підвищення кваліфікації, створеного з урахуванням вимог експерименту та запитів педагогів.

Змістове наповнення курсу підвищення кваліфікації, що відповідає запитам і потребам слухачів, формується в межах напряму, за яким здійснюється підвищення кваліфікації. Варто зазначити, що підвищення кваліфікації за конкретною програмою може проводитися в різних формах (очній, дистанційний (очно-дистанційний)). У такому разі особливо важливо ретельно добирати форми, методи, інструменти для діагностування сформованості компетентностей педагогічних працівників, яких вони набуватимуть під час підвищення кваліфікації.

У цьому розділі ми пропонуємо критерії, які можуть слугувати певним орієнтиром у розробленні суб'єктами підвищення кваліфікації змістово-методичного забезпечення курсу підвищення кваліфікації, що спрямований на надання послуги щодо реалізації підтримки педагогів у їхньому професійному розвитку згідно з траєкторією професійного зростання вчителя.

Критерії розроблення матеріалів курсу підвищення кваліфікації педагогічних працівників – це система показників та характеристик, призначених для суб'єктів підвищення кваліфікації під час розроблення курсу підвищення кваліфікації.

Критерії розроблені задля:

- проведення самооцінювання суб'єктами підвищення кваліфікації відповідності навчального курсу підвищення кваліфікації критеріям якості;
- встановлення рівня відповідності курсу підвищення кваліфікації нормативним документам та потребам цільової аудиторії;
- забезпечення якості підвищення кваліфікації педагогів, які проходять підвищення кваліфікації в межах експериментального проєкту.

За допомогою пропонованих критеріїв ви матимете можливість здійснити самооцінювання відповідності змістово-методичного забезпечення курсів підвищення кваліфікації нормативним вимогам, потребам і запитам педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та вимогам, що передбачені експериментальним проєктом.

Під час розроблення змістово-методичного забезпечення курсу підвищення кваліфікації варто враховувати такі критерії, як:

- відповідність курсу підвищення кваліфікації нормативним документам у сфері освіти;
- відповідність структури курсу підвищення кваліфікації його меті, завданням та очікуваним результатам навчання;
- якість змістово-методичного забезпечення;
- система оцінювання знань та організація зворотного зв'язку.

Кожен критерій представлений низкою показників, що характеризують та деталізують його сутність.

Критерій «Відповідність курсу підвищення кваліфікації нормативним документам у сфері освіти»

Цей критерій має на меті встановити відповідність матеріалів курсу вимогам нормативних документів щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, а також забезпечить досягнення результатів, визначених професійними стандартами та державними стандартами освіти.

Показниками цього критерію є:

- відповідність курсу підвищення кваліфікації нормативним документам: законам України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженому постановою КМУ від 21.08.2019 № 800, Порядку реалізації експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти (постанова КМУ від 05.11.2025 № 1439), професійним стандартам «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти»;
- відповідність матеріалів курсу підвищення кваліфікації програмі підвищення кваліфікації, що розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації.

Критерій «Відповідність структури курсу підвищення кваліфікації його меті, завданням і очікуваним результатам навчання»

Урахування зазначеного критерію допоможе вибудувати логіку та структуру курсу підвищення кваліфікації, привести його змістове наповнення у відповідність до вимог.

Показником реалізації цього критерію є структурованість (рубрикація) курсу, що може містити такі складники:

- загальна інформація про курс,
- наявність графіка проведення занять / зустрічей,
- наявність путівника / презентації / карти курсу, що дає можливість слухачам цілісно ознайомитися з його змістом, особливостями навігації (особливо важливо, якщо підвищення кваліфікації відбувається дистанційно із застосуванням онлайн-платформ);
- змістово-методичне забезпечення розподілене за блоками, модулями / темами, що відповідають меті та результатам навчання за програмою. Якщо підвищення кваліфікації проходить дистанційно, бажано, щоб усі блоки / модулі були оформлені (візуалізовані) в єдиному стилі, сприяли інтерактивній взаємодії слухачів.*

* Наведена структура курсу підвищення кваліфікації є орієнтовною. Вибір структури залежить від змісту програми підвищення кваліфікації та форми її реалізації (дистанційна, очна).

Критерій «Якість змістово-методичного забезпечення курсу підвищення кваліфікації»

Урахування цього критерію під час розроблення матеріалів підвищення кваліфікації сприятиме приведенню їх у відповідність до чинних вимог, допоможе відібрати дієві форми та методи підвищення кваліфікації з урахуванням форми проведення (очна, дистанційна, очно-дистанційна).

Показниками критерію є:

- узгодженість матеріалів курсу підвищення кваліфікації з визначеними в програмі цілями та результатами навчання;
- наявність розкладу проведення занять / зустрічей;
- наявність методичних рекомендацій, інструктажів, алгоритмів щодо роботи з електронними ресурсами (за потреби), виконання слухачами практичних завдань, завдань для самостійної роботи, тестів тощо;
- джерела, що зазначені в програмі, є актуальними, достовірними, доступними;
- матеріали курсу відповідають принципам доступності, науковості, системності, практичної спрямованості, академічної доброчесності, зорієнтовані на запити та потреби педагогів;

- теоретичний матеріал: достатньо інформативний, має проблемний характер, спрямований на досягнення мети, завдань, очікуваних результатів, що визначені програмою, візуалізований (містить схеми, таблиці, відео, ілюстрації тощо); структурований, лаконічно викладений, не обтяжений зайвими фактами;
- практичні матеріали: тематика та зміст практичних кейсів, самостійної роботи зорієнтовані на професійні запити педагогів, удосконалення умінь слухачів аналізувати ситуації, що можуть траплятися в професійній діяльності, шукати оптимальні шляхи для їх розв'язання, проєктувати моделі рішень, застосовувати отримані знання в практичній діяльності; виконання практичних кейсів передбачає індивідуальну, парну, групову роботу слухачів;
- наявний мультимедійний контент (презентації, відео, ілюстрації): якісний, адаптивний для різних пристроїв (смартфон, планшет, ноутбук).

Критерій «Система оцінювання знань та організація зворотного зв'язку»

Допоможе відстежити наявність системи оцінювання знань слухачів, ефективного зворотного зв'язку, сприятиме добору ефективного інструментарію для вимірювання поступу слухачів підвищення кваліфікації та забезпечать підтвердження ними якості надання послуги.

Показники критерію передбачають наявність:

- ресурсів та форм для проведення проміжного (тест, обговорення практичних кейсів, есе, презентація тощо) та залікового (проєкт, підсумкове тестування, практична робота тощо) оцінювання;
- системи та критеріїв оцінювання до всіх видів робіт, визначених у програмі, що забезпечує прозорість оцінювання;
- форм (форумів) для надання зворотного зв'язку викладачем курсу підвищення кваліфікації, відгуки слухачів про рівень задоволеності навчанням, зокрема можливість оцінювання слухачами якості навчання.

Пропоновані критерії розроблення змістово-методичного забезпечення програми курсу підвищення кваліфікації, що бере участь в експериментальному проєкті, мають рекомендаційний характер. Вони покликані допомогти розробникам забезпечити якісне змістово-методичне наповнення курсів підвищення кваліфікації та сприяти їх успішній реалізації у межах зазначеного проєкту.

Перелік цільових типових програм, на основі яких суб'єкти підвищення кваліфікації розробляють програми для педагогічних працівників з метою реалізації експериментального проєкту щодо закупівлі послуг із підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

№ з/п	Напрямок підвищення кваліфікації	Назва типової програми
1	Подолання освітніх втрат здобувачів освіти у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання)	Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть
2	Психосоціальна підтримка і травма-інформоване навчання здобувачів освіти у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання)	освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) «Навчання в умовах викликів: інструменти подолання освітніх втрат і підтримки учасників освітнього процесу». Наказ МОН України від 28.10.2025 № 1415 URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1415-28.10.2025.pdf (30 год)

№ з/п	Напрямок підвищення кваліфікації	Назва типової програми
3	Реалізація державного стандарту профільної середньої освіти педагогічними працівниками, які викладають предмети в профільній школі	Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти «Старша профільна школа: нові підходи та інструменти для вчителів». Наказ МОН України від 04.11.2025 № 1452 URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/month-1452-04.11.2025.pdf (30 год)
4	Кар'єрне консультування здобувачів освіти	Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «Кар'єрне консультування в Новій українській школі». Наказ МОН України від 04.11.2025 № 1450. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/month-1450-04.11.2025.pdf (30 год)

№ з/п	Напрямок підвищення кваліфікації	Назва типової програми
5	Формування наскрізних умінь здобувачів освіти через запровадження соціально-емоційного навчання	Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «Соціально-емоційне навчання як інструмент розвитку наскрізних умінь учнів Нової української школи». Наказ МОН України від 04.11.2025 № 1465. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1465-04.11.2025.pdf (30 год)
6	Використання інструменту підтримки педагогів в організації навчальної діяльності Scaffold	Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти Scaffold: як інтегрувати ключові компетентності в освітню практику». Наказ МОН України від 18.11.2025 № 1514. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1514-18.11.2025.pdf (30 год)

№ з/п	Напря́м підви́щення квалі́фікації	Назва типової програми
7	Оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі з навчальних предметів / інтегрованих курсів відповідно до державного стандарту базової середньої освіти	Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904. URL: https://rada.info/upload/users_files/44950214/201728af13d92460d8ed85c99c33c4c2.pdf (150 год)
8	Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти	
9	Особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти	
10	Цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти	

№ з/п	Напрямок підвищення кваліфікації	Назва типової програми
11	Набуття (вдосконалення) компетентностей зі здійснення наставницької діяльності	Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо набуття (вдосконалення) компетентностей із здійснення наставницької діяльності. Наказ МОН України від 02.05.2023 № 516. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/nakaz-%E2%84%96-516-vid-02.05.2023-typova-programa-nastavnyctva-.pdf (15 год)
12	Підготовка надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти	Типова програма підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти». Наказ МОН України від 13.09.2024 № 1311. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66f2b5/66b/66f2b566b8e0d044820888.pdf (30 год)

№ з/п	Напрямок підвищення кваліфікації	Назва типової програми
13	Підготовка керівників закладів освіти, що забезпечують здобуття базової середньої освіти	Типова програма підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 905. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/661694/e87/661694e87dddb429450082.pdf (225 год) Типова програма підвищення кваліфікації новопризначених керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти. Наказ МОН України від 16.09.2022 № 817. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-novopriznachen (90 год) Типова програма підвищення кваліфікації педагогів і керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти зі створення безпечного і здорового освітнього середовища в закладі освіти. Наказ МОН України від 18.12.2024 № 1759. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi (30 год)

№ з/п	Напрямок підвищення кваліфікації	Назва типової програми
14	Підвищення кваліфікації керівників закладів освіти, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти	Типова програма підвищення кваліфікації керівників, заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які реалізують Державний стандарт профільної середньої освіти на тему «Профільна школа: управління та професійний розвиток». Наказ МОН України від 04.11.2025 № 1464. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1464-04.11.2025.pdf (30 год) Типова програма підвищення кваліфікації з освітнього лідерства для керівників / заступників керівників закладів освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти. Наказ МОН України від 11.12.2024 № 1724. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/675/aa0/891/675aa08912e69831931802.pdf (60 год)

Рівні таксономії Блума

Рівень	Характеристика	Дієслова-індикатори	Приклади
Знання	Відтворення основних понять, принципів, нормативних документів тощо	Знати, називати, визначати, перелічувати	✓ Знати ключові положення Державного стандарту початкової освіти ✓ Визначати основні етапи формувального оцінювання
Розуміння	Пояснення змісту педагогічних підходів, розуміння їх значення	Пояснювати, інтерпретувати, узагальнювати, описувати, порівнювати	✓ Пояснювати принципи компетентнісного навчання ✓ Інтерпретувати роль інтеграції в освітньому процесі
Застосування	Використання отриманих знань у професійній діяльності, у нових ситуаціях	Використовувати, демонструвати, виконувати, застосовувати, інтегрувати	✓ Застосовувати метод проектного навчання в освітньому процесі ✓ Використовувати цифрові інструменти для оцінювання здобувачів освіти

Рівень	Характеристика	Дієслова-індикатори	Приклади
Аналіз	Аналіз власної діяльності й навчальних ситуацій, бачення різниці між фактами й наслідками	Аналізувати, порівнювати, класифікувати, виокремлювати, систематизувати, інтерпретувати	✓ Аналізувати причини неефективного засвоєння теми здобувачами освіти ✓ Розпізнавати сильні та слабкі сторони проведеного уроку
Оцінювання	Оцінювати ефективність методів, робити аргументований вибір, оцінювати значення того чи іншого матеріалу для конкретної мети	Оцінювати, обґрунтовувати, аргументувати, порівнювати	✓ Оцінювати доцільність використання різних форм навчання ✓ Обґрунтовувати вибір стратегії формування оцінювання
Створення	Розробляти нові освітні продукти або підходи	Розробляти, планувати, конструювати, проектувати	✓ Створювати адаптовану освітню програму для учнів з ООП ✓ Розробляти інноваційний методичний кейс

**Шаблон оформлення програми
підвищення кваліфікації**

- [Шаблон у форматі PDF](#)
- [Шаблон у форматі WORD](#)

ЯК РОЗРОБИТИ PROграму ТА КУРС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Автори:

Венгловська Олена, методист відділу професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти», кандидат педагогічних наук

Гладкова Ганна, начальник відділу професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти»

Новик Ірина, методист відділу професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти», кандидат педагогічних наук

Стягунова Ольга, методист відділу професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти», кандидат педагогічних наук

Як розробити PROграму та курс підвищення кваліфікації. Методичний посібник для суб'єктів підвищення кваліфікації/ О. Венгловська, Г.Гладкова, І.Новик, О. Стягунова, Київ, UIPO, 2025, 40 с.

© Венгловська О., Гладкова Г., Новик І., Стягунова О., 2025

© Державна установа «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ», 2025